benignitas tua mihi iure colēda. vale vale

¶ Finit epistola cancellarij Parisiensis de susceptione humanitatis xpi allegorica. anagogica. ⁊ tropologica.

Epistola Johannis de Gerson ad fratrem Bartholomeū carthusien. super tercia pte libri Ruysbroech de ornatu spiritualium nuptiarum

Venerabili patri ⁊ bone simplicitatis fratri in christi charitate dilectissimo fratri Bartholomeo carthusiēsi Su⁹ Johānes Cancellari⁹ indignus ecclesie parisiēsis Nuptiarum agni ꝓticipem fieri. Pridem librum quendam per te habitu⁹ cui⁹ titul⁹ est de ornatu spiritualium nuptiarum in transcursu legera⁹. nouissime illum attentius relegens cōperi mlta ibidem tradi salubria ⁊ alta documēta. Na⁹ prima pars instruit ad vitam actiuā. Secunda ad vitam spiritualem que affectualis dici potest inducit sub varijs ⁊ pulcrissimilitudinum manuductionib⁹ ⁊ tropis quorum intelligentiam soli experti plene concipient. Sunt nempe ex eis que in affectu plus aguntur q̄ in intellectu ⁊ q̄ percipiuntur amplius saporis cuiusdam intimo gustu q̄ ratiocinatione vel discursu Tercia pars notificare nititur que sit excellentia vite contemplatiue. que beatifice visioni in anima approximat. Tradūt quidam sicut accepi. q̄ prefatum librum ydiota vnus sine litteris composuit. Exinde non sine miraculo ⁊ inspiratione diuina ipsum fuisse confectu⁹ patēter astruunt. Ex quo consequens esset omnia contenta in eodem esse verissima sanctissima q̄. Sed meum quale sit super hac re iudicium tibi nō esse celandum decreui ne forte assis incerta aut falsa pro veritate certa. aut diuina amplecti contingeret. Scis quid iubet apostolus. Doctrinis varijs ⁊ peregrinis nolite abduci. Sūt vt meu⁹ interim est iudicium due partes priores satis vtiles in quibus nihil deprehēdi q̄ nō possit salua fide ⁊ morum puritate salua ri quāq̄ modestum lectorem in multis efflagitent. ⁊ talem qui non sit penitus expers earum que secūda pars loquitur affectionum. Ceterum stilus ipse libri non sordidus est nec abiectus. Certe tamē induci nequeo credere librum ipsum fuisse conflatum per os ydiote quasi per miraculum. Stilus enim ipe magis sapit ⁊ redolet humanam eloquentiam q̄ diuina⁹ Nam ⁊ poetaru⁹ verba vt therentij ⁊ boetij ⁊ philosophorum sententie ⁊ rōis cursus ostendunt palam illic studiosam industriam ⁊ diligentie laborem diuturnu⁹ precessisse. Plane impar valde est stil⁹ diuine scripture prophetarum ⁊ euāgelistarum ab hoc loquendi genere Quāuis hic diceret pertinar asserto⁹ oppositi. q̄ deus scientiarum domin⁹ est. habens facultatē nunc hoc. nunc illo modo scribendi p ora scribarum suorum. fatemur ita possibile fieri. Hic autem in proposito satis contigisse nō elucet. presertim quia testatur autor seipsum latinis verbis plurimū desudasse. Hoc vero cur oportuisset si fuisset tantūmodo calamus scribe velociter scribentis/spiritūsanctum loquor/qui tarda molimina nescit ⁊ cuius velociter currit sermo. Verum alia potior ē ratio que me non ita sentire compellit Siquidē tercia pars eiusdem libri prorsus repudiāda rescindendaq̄ est tanq̄ vel male explicata. vel plane abhorrens ⁊ discrepās a doctrina sana doctorum qui de nostra beatitudine locuti sunt. Nec stat cum determinatione expressa decretalis ponētis beatitudinem nostram cōsistere in duobus actibus visione ⁊ fruitōne cum lumine glorie Et si hoc ita est in beatitudine cōsummata q̄ deus non est visio ⁊ claritas nostra essentialis sed tantū obiectalis. quāto magis erit hoc alienum in beatitudinis quadam assimilatione imperfecta quā fas haberemus hic degustare in via. Ponit aūt tercia pars libri prefati q̄ anima perfecte cōtemplans deum nō solum videt cum p claritatem que est diuina essentia ſ̄ est ipsamet claritas diuina. Imaginatur enim sicut scriptura sonant/q̄ anima tunc desinit esse in illa existentia quā prius habuit in ꝓprio genere/⁊ cōuertitur seu transformatur ⁊ absorbetur in esse diuinum/⁊ in illud esse ydeale defluit q̄ habuit ab eterno in essentia diuia. de q̄ esse dicit Johes

in euãgelio. Qd factũ est/in ipso vita erat. Et hoc esse ꝑsupponit autor iste causã nostre existentie temporalis. ⁊ esse vnũ cũ eo ꝓm essentialẽ existentiã. Addit q̃ perditur anima ꝓtemplãtis in esse tali diuino abyssali/ita vt repibilis nõ sit ab aliqua creatura. Similitudo talis possz adduci que nõ tamẽ ab ipso ponit. si gutta modica vini in mare dilaberetur constat q̃ mox absorpta cõuerteret in illud. ¶ Hec positio deficit in multis. Quãq̃ nõ facile inducebar aliquid falsitatis suspicari in illa tercia parte quãdo in alijs prioribꝫ tot vera altaq̃ ꝓspexerã qñ etiã legebã obtestationes autoris ne cito damnarek a nõ intelligentibꝫ ne pessimarenk. Et qz pfecto prior debet esse doctor omnis ad pie interpꝫtandum dicta aliena si fieri possit absq̃ fidei ⁊ simpliciũ periculo q̃ ad rigide condemnandũ. At vero diligẽs ⁊ repetita inspectio dictorꝫ illorum magis ac magis ĩ illis errorem aperuit. Hec autem sũt pauca de dictis suis excerpta ad litteraz. Ait em̃ secũdo capitulo tercie partis. In ipsa quidẽ sui vacuitate ꝑ fruitiuũ amorẽ spiritus perdit semetipm. Deniq̃ claritatez nullo intermediante suscipit ac sine intermissione ipsa fit ea claritas quam accepit. Et tercio capitulo dependetq̃ nostrũ esse creatum ab esse eterno ⁊ ꝓm essentialez existentiam vnũ cũ illo est. Sequit vniuersi quoq̃ supra sui creationẽ in vite cõtemplatiue altitudinẽ sublimati/vnũ sunt cũ hac deifica claritate/imo ipsa claritas ipi sũt. vident proinde sentiunt ⁊ inueniũt ꝑ hoc deificum lumẽ se ꝓm esse vitãq̃ suã in creatam. eandẽq̃ fore simplicẽ diuinitatis abyssum. Sequit/atq̃ cũ eo quo vidẽt et qd̃ vident lumine idez fiũt. At primo capitulo dixerat. Uniuersi deuoti spiritus vnũ cũ deo ꝑfundo amoris defluuio sicut defecti nõ quomodolibet quidẽ vnũ sz id ipsum qd̃ est ipa in se essentia dei eo modo quẽ beatifica beatitudo. At q̃rto capitulo exp̃ssius ait. Illuc spiritus est supra seipsum trãslatus ⁊ deo vnificatus gustãs videnq̃ in vnitate viuide abissus in qua se se ꝓm esse suũ increatũ possidet immensas diuitias q̃ ipemet iuxta eũ modũ quo eas deus gustat ⁊ videt. At his ⁊ similibus dictis intentionem autoris fuisse qualẽ diximus. Hecq̃ em̃ de ipa que latet aliunde. q̃q̃ ex scriptis suis sumi potest certitudo. Qz si deficit autor in explicando sicut palam aut errat aut deficit sibi imputet qui nõ solum litteratis doctisq̃. sed indoctis etiã ⁊ rudibꝫ taliter locutus est. ¶ Sed neq̃ ãmirari vel indignari quispiã debz. nec de temerario iudicio arguere eos q̃ legentes eũ ꝑsertim imbuti in sacris litteris intentionem suã ex verbis colligũt/collectã examinãt/ examinatã se dicunt intelligere. ⁊ intellectã si erronea est rep̃hendere nõ omittunt. Nõ enim maioris sanctioris sue autoritatis est autor q̃q̃ sanctissimi diuinissimiq̃ theologi doctores nostri/qui tñ dicta sua alioꝝ examini libero. vt Aug. ait. iudicãda reliquerũt. Deniq̃ materia tercie partis nõ est de illis q̃ per defectũ ⁊ experientiã sz per intellectũ sanctis inspiratum/cognoscuntur ⁊ scripta sunt. Porro autẽ noticia ⁊ dijudicatio ꝑcipue aput exercitatos theologos in sacris litteris querenda est. nõ aput deuotos solum. ¶ Amplius non ignoro fuisse ⁊ esse quosdam ex theologis disputãtes satis curiose si posset de absoluta potẽtia anima rationalis cognoscere ⁊ formaliter beatificari ꝑ diuinam essentiam absq̃ medio alio. ita q̃ deꝰ esset ipsi anime sua cognitio ⁊ fruitio non tantũ obiectalis sz quasi formalis. Doc ẽ deus nõ solum esset cognitio que cognosceretur ab anima. sed per quã anima ipa cognosceret. ⁊ pari modo de fruitione.

¶ Quicquid vero sit de possibili nullꝰ ita esse de facto ꝑsumit asserere. Nam ecclesiastica determinatio ad oppositũ est. Nullum vsq̃q̃ inuenio theologũ. qui non dico posuerit. sed qui vllam omino fecerit q̃stionem q̃ per talem modum qualis explicatur ab hoc autore. anima posset deum videre ⁊ beatificari in eo neq̃ de facto neq̃ de possibili tanq̃ videlicet anima desineret existere in esse ꝓprio ⁊ transformaretur in illud esse diuinuz ydeale quale habuit ĩ deo ab eterno. Quoniã vt interim disputationem de ydearum pluralitate in deo omittam que a multis ignorãter ponitur si corpus xp̃i vel aliud corpus beatificatum hoc modo perderet animã suã in sua contemplatione ⁊ beatificatione pro illa haberet essentiam diuinã ipsum formaliter viuificantẽ. Alioquin esset absq̃ vita. Sed nec anima esset tunc eiusdẽ speciei si

cut prius. quippe nõ haberet aliud esse et vivere q̃ habuit ab eterno in arte divina. In quo esse sicut erat ab eterno anima q̃libet etiã damnata vita divina erat beatitudo sua. Porro corpus humanũ nõ posset in gloria repire animã suã ad sui vivificationẽ formalẽ aut si posset iã anima nõ esset pdita. q̃liter ipe loquit. Alie demũ sequerent innumerabiles absurditates. q̃s psequi longũ esset. Qz videbit fortassis p ista assertione facere illud apli ꝗbuz Qui adheret deo vn⁹ spũs est. Et multa xpi dicta sũt in hanc sententiã impcantis patrẽ. vt fideles vnũ sicut pater ⁊ filij ipsi sunt vnũ. Dudũ vero certa est sanctoꝝ patrum sup his expositio dicentiũ illã vnitatem nõ esse essentialẽ nec p pcisam similitudinẽ: sz sola ibi notat assimilatõ ⁊ participatio. quẽadmodũ dicit lucas q̃ multitudinis credentiũ erat cor vnũ ⁊ anima vna. Et de duob⁹ amicis itidem dici vulgaris vsus habz. Quẽadmodũ etiã carbo ignit⁹ ⁊ aer illuminat⁹ vnũ appellant cuz suo igne ⁊ lumine. Hoc tropo pbat boetius hoiez bonũ esse deũ iuxta illõ ps. Ego dixi dij estis/ nõ quidẽ p veritatẽ ⁊ vnitatem divine essentie ⁊ locutionẽ ppriã/ sed participative ⁊ assimilative imitative et nũcupative. Qz si autor iste pari modo respõderet se dicta sua intellexisse d̃ vnificatione spũs cũ deo. nõ ꝓtendo neq̃ ꝓtraditco cõtra intentõez/ sz explicationẽ alit sonare nõ dubito. qm̃ pterea nihil magnuz diceret de contemplatib⁹ vltra oẽs generaliter qui sũt filij dei p gratiã adoptõnis

¶ Miraberis forte pater in xpo dilectissime miraberis hec audiens. quo pacto in talem errorem vel inscicia vir tam devot⁹ ⁊ instruct⁹ corruerit. Noli solũ mirari sed time ⁊ humiliter sapere iugiter stude. quãdo audis nõ istũ tantũmodo sed alios innumeros qui non parve videbant sanctitatẽ circa veritatẽ deviasse quoꝝ aliquos ipse autor iuste reprehendit in fine secũde partis qui blandiebãtur tamẽ sibi de sublimitate cõtemplationis legis. quẽadmodum pbat eos a demonio meridiano fuisse seductos. Erat aũt de secta begardoꝝ que olim p ecclesiastica decreta damnata est. Erat sicut estimo autor iste proximus eorum tempori. potuitq̃ fieri vt cõtra suam imaginationẽ de beatifica visione vel cõtemplativa que forte tunc cõmunis sibi erat cũ multis decretalis expressa condita sit. constituens beatitudinem in duobus actibus. Preterea nõ est necesse vt iudicetur fuisse pertinax hereticus ante huiusmodi determinationez si tunc ⁊ postea semp paratus erat audire ecclesiam. nunc vero sec⁹ esset in alijs. ¶ Postremo attendamus precor quo pacto sibi cauere habent oẽes in sacris lris non satis imbuti neq̃ eruditi p diuturnũ ac vehemẽs studium/ vl ne talib⁹ tractatulis insolit⁹ nimis adhereãt/ quãq̃ mlta vera sint. Nõ eẽ p suadet demon falsa sine pmixtione veroꝝ. Ne subinde psumant ipi theologicas arduasq̃ materias nouis ꝗbis ⁊ p sua estimatione affectioneq̃ repertis ptractare. Nobis eẽ ad certam regulã loqui fas est inquit Aug. alioquin secus agentes facilem ad precipiciũ sibi viã sternũt. Ad talium itaq̃ questionũ determinationez aut ad eas plane intelligẽdas vel explicandas nõ sufficit q̃ homo sit devot⁹ ⁊ sit adept⁹ illã ꝓtemplatõis speciẽ sanctissimã. prius ⁊ optimã que versat in affectõe ⁊ feruore charitatis quãdo scilicet homo transit in affectum cordis ad virtutes. Hanc enim speciem contemplationis adipisci ⁊ condescendere fas habent etiam ipse mulierculę ⁊ ydiote sine litteris presupposita fide simplici ⁊ plerunq̃ facilius q̃ viri magno ingenio ⁊ litteris sacris prediti qui ĩ altera contemplationis specie longe precellunt. Hec autem species altera contẽplationis versari ponitur in perscrutatione diuinarum virtutum per quas fides saluberrima sicut ait Augustinus gignitur. nutritur. defenditur. roborat. Qz eẽ secari possint ab inuicem he contemplationis species ⁊ experiẽtia doctrix est ⁊ hugo significat dicens. sepe amor intrat vbi cognitio foris stat. Nullus tamen pprio vocabulo dici debz ꝓtemplativ⁹ vl sapiẽs ⁊ pfect⁹ theolog⁹ q̃ prima ꝓtemplationis specie caruerit. Vult ergo aliq̃s esse ⁊ dici vere sapiens habeat vtrãq̃ ꝓtemplatõis speciẽ. illaz videlicet affect⁹ q̃ saporẽ dat. ⁊ illam intellectus que scientie luminositatẽ pstat vt cõstituat sapiẽtia id ẽ sapida scientia. Qz si altera carendum esset eligibilius iudicaretur cõmunicare in prima q̃ in secunda sicut optabilius est habere

pium affectum humilem ⁊ deuotum ad deum q̄z intellectum frigidum solo studio illuminatum. Scientia quippe inflat intellige si sola est. charitas edificat. Nihilominus vbi de veritate fidei queritur tradita in sacris scripturis magis interrogādi consulendiq̄z sunt theologi vigentes ī contemplatione secunda q̄z ydiote pollentes in prima. secluso in eis patenti reuelationis miraculo. ⁊ nisi forte manifesta essz in huiusmodi theologis depravatio intellectus ⁊ intolerabilis morum peruersitas que etiam mentiri quandoq̄z facit nō tantummodo circa fidem: sed circa mor principia vt apostolus ⁊ Aristo. cum experiētia testantur. Addo adhuc q̄ sicut ex carētia pij affectus ⁊ magis ex infectione eius per vicia errant nōnunq̄z peritissimi in sacris scripturis. excecauit eīm eos malicia eorum ⁊ dati sunt in reprobū sensum. ita ex paruo lumine intellectus ⁊ parua logica prolabuntur quandoq̄z in errores periculosissimos illi qui magnorum sūt erga virtutes affectuum. quales apostolus notauit habere zelum sed non fm scientiam adeo vt si non humiliter sapiant. ⁊ nisi sese contrahant intra metas sue cognitionis nulli pertinacius inueniuntur neq̄z absurdius errores confingere. Propterea non leuiter scribere debent vel docere. sed nec absq̄z cautela magna adherendum est eis. non preuia discussione diligenti ⁊ doctorum examinatione. In talibus quippe plurima sepe reperim⁹ aut falsa aut male explicata. ac proinde multā erroris materiam prebētia simplicibus quāq̄z in mltis diuīa altissimaq̄z sint. Inter tales scripturas narrantur aliqne narratōnes aut regule vel doctrine particulares aliquor patrum veterum que magis admirande q̄z imitande dicuntur. Quēadmodū Johannes qui clymachus dicitur ponit virtutes esse impassibilitates ⁊ quedam valde austera super penitētia ⁊ peccatis. Et cassianus de libero arbitrio notatus. Et alij alia parum examinata aut nimis rigida tradunt que cōmunis schola theologice veritatis merito non admittit aut reycit. Quāobrem bonum est mel cum sauo. sapor scilicet deuotionis cum lumine eruditionis aut si alterum dumtaxat obtigerit. vtatur quilibet dono suo. ambulet in vocatione sua abundet in sensu suo. ⁊ comedat mel quantū satis est. non plus sapiens q̄z oportet. Rectum quidem verbū enunciat Oratius qd ab ipso postea Hieronimo non longe a materia traductum est. Qd medicorum est promittunt medici tradunt fabrilia fabri. Conformiter satis ad illam logicorum maximā. Unicuiq̄z in sua arte perito credendum est. Bene vale pater ⁊ frater in xpo apud quē tuarū me orationū participem fac Amē.

Explicit epistola magistri Johānis de Berson ad fratrē Bartholomeū carthusien. de libro Ruysbroech.

Incipit libellus fratris Johānis de schoenhauia qui nititur defendere quedam dicta fratris Johānis Ruysbroech cōtra magistrum Johānem de Berson Cancellariū parienſem.

Qoniā quidam doctor eximi⁹ parisiensis artis theologice/quedā dicta fratrz Johis de Ruysbroech in libro q̄ intitulat d' ornatu spūalium nuptiar min⁹ iuste vt opinor calūniat ⁊ rep bat asserēs doctrinā eiusdē viri ī q̄busdā passibz ⁊ spēaliter ī tercia pte p̄fati libri esse erroneā a regula theologice veritatz ac traditione sanctor patr ⁊ doctor discrepantē. ⁊ ob ꝗ nō esse recipiendā ⁊ abijciendā. Idcirco vt veritas hui⁹ doctrine quā a spūsancto arbitror effluxisse ⁊ emanasse. q̄ mgr̄ est veritatz ⁊ nō erroris/plan⁹ eluce scat. inq̄z tū tenuitas mei īgenioli ⁊ exiguitas mee sciētie appetāt. tria p ordinē facere dei gra aspirāte attēptabo. Primo intētionē ꝓbor suor q̄z tū ad ea q̄ ibi arguūt ⁊ rep̄hendunt ⁊ tāq̄z erronea iudicant explicabo. secdo q̄liter hec doctrina nō sit noua adinuētio ⁊ supsticiosa. sz omino sn̄ys noiatissimis doctor catholice fidei psona ⁊ ipor autoritate cōmēdata ⁊ approbata put dn̄s dederit explanabo. Et tercio q̄liter rōnes obiecte min⁹ efficaces sūt nec p dictā doctrinā euacuāt declarabo.

Quantum ad primum est sciendum q̄ frater Johānes de Ruysbroech autor predicti libri